

Bijlage tot de 28^e Jaarvergadering der Nederl. Bot.
Vereeniging.

AANWINSTEN VOOR DE FLORA MYCOLOGICA VAN
NEDERLAND.

van Juli 1873 tot Juli 1874,

DOOR

Dr. C. A. J. A. OUDEMANS.

(Vervolg van het 1^e Deel der 2^e Serie, blz. 312.)

SPORIFERA.

A. Hymenomycetes.

AGARICINI.

1. *Ag. Tricholoma vaccin* P. (Icon. et Descr. Fung. fasc. I, p. 6, tab. II, fig. 1—4; Commentarius, p. 10; Synopsis p. 293; *Fries*, Epicr. p. 33; *Batsch*, Elenchus fig. 116).

Deze *Agaricus* werd door den Heer F. W. van Eeden in October 1872 verzameld op duinheuveld van Lindenheuvel en Duinendaal, bij Bloemendaal, in de schaduw van dennen, sparren en eiken. Ook beeldde hij dien fungus af in de 224^e aflevering der flora Batava (pl. 1126).

Deze soort komt het naast bij *Ag. Trich. imbricatus* Fr., reeds vermeld in den Prodrômus onder no. 2391, doch wijkt daarvan af door een hollen, aan de oppervlakte ietwat vezeliger steel, en de rappiger opstaande schubben. Beide soorten behooren tot de *Tricholomata* met een drogen, door gekleurde vezels geteekenden, hoed en verkleurende lamellen.

2. *Ag. Tricholomá subpulverulentus* P. (Mycol. Europ. III, p. 221; *Fries*, Epicr. p. 52; *Hussey*, Illustr. II, p. 39).

Tusschen gras, in de schaduw van hooge boomen, op weg naar »den Hommel" bij Utrecht, September 1873.

Behoort te huis in de buurt van *Ag. Trich. humilis*, en werd met deze door *Fries*. gerangschikt onder de *Tricholomata* met een dun, ten laatste zacht, vochtig en in vochtigen staat doorschijnend hoedvleesch.

Eene gekleurde teekening der gevonden exemplaren, waarop de beschrijvingen volkomen toepasselijk waren, is in mijn bezit om later met andere in 't licht te worden gegeven. Ook de plaat van Miss *Hussey* geeft den champignon zeer goed terug.

Tot de kenmerkendste eigenschappen dezer soort behooren: hare witte kleur; haar min of meer glanzige, met den rand naar binnen gekrulden hoed; haar gevulde steel, en hare dicht bijeengezeten lamellen, zonder de welbekende, aan het ondergeslacht *Tricholoma* eigen, uitsnijding en zonder het bij andere soorten aanwezige tandvormige aanhangsel in de onmiddellijke nabijheid van den steel.

3. *Ag. Omphalia camptophyllus* Berk. (Engl. Flora, V, p. 62; *Outlines*, p. 133; *Cooke*, Handb. p. 81).

Tusschen afgevallen en rottende dennenaalden, op beschaduwden zandgrond bij Baarn. Aug., 1873.

Deze kleine fungus kwam zoo geheel overeen met de door *Berkeley* en *Cooke* gegeven beschrijvingen daarvan, dat wij voor het oogenblik meenen te kunnen volstaan met daaraan te verwijzen.

HYDNEI.

4. *Hydnum squamosum* *Schaeff.* (Icon. Fung. Bav. t. 273; *Fries*, Epicr. p. 505 = *H. foetidum* *Secr.*). Onder dennen, tusschen vochtig mos, in de zoogenaamde Dommerlaan, bij het logement Groeneveld, tusschen Eemnes en Baarn. Augustus 1872 en 73.

Te herkennen aan de grove dikke schubben, die, vooral in het midden des hoeds, zich van het dieper gelegen vleesch af

scheuren, en aan den zeer doordringenden, min of meer met dien der Honigklaver overeenstemmenden reuk van gedroogde exemplaren.

B. Gasteromycetes.

5. *Geaster triplex* Jungh. (Tijdschrift voor Nat. Gesch. en Physiol., VII, p. 287, met eene plaat).

Ik haal dezen champignon hier aan, niet omdat hij eerst onlangs in Nederland ontdekt werd, maar omdat de heer F. W. van Eëden, redacteur der *Flora Batava*, in de 223e aflevering van dat werk aangetoond heeft, dat de fungus, bij ons te lande onder den naam van *Geaster rufescens* Fr. bekend en gecatalogiseerd, althans wat de in Haarlem's omstreken geplukte exemplaren betreft, in geen enkel opzicht van de door Junghuhn onder den titel van *G. triplex* beschreven en op den Pangerango op Java, 3000—5000 voet boven de oppervlakte der zee, gevondene afwijkt. Behalve de beschrijving en afbeelding van de door Junghuhn verzamelde exemplaren, stonden den Heer van Eëden, in 's Rijks Herbarium te Leiden, ook gedroogde voorwerpen van *Geaster triplex* ten dienste, en het onderzoek daarvan bevestigde hem geheel in de meening, welke hij na de studie van de ontwikkeling en den bouw der bij Haarlem onder zijn bereik zich bevindende planten had opgevat: dat *G. triplex* en *G. rufescens* synoniemen zijn, en dat aan den eerst aangevoerden naam het prioriteitsrecht behoort te worden toegekend.

Voor verdere bijzonderheden, verwijzen wij naar de *Flora Batava* zelve.

C. Contomycetes.

SPHAERONEMEL.

6. *Phoma Mori* Mont. (Ann. Sc. nat. 3^e S., XII, p. 306 et Sylloge p. 270). Op takken van *Morus alba*. Naaldwijk, 1871, van der Trappen.

7. *Septoria Aceris* B. Br. (Ann. N. H. n° 432; Cooke, Handb. p. 442. — Sicc. in Klotzsch (Herb. myc. n°. 565). Op bladen van *Acer campestre*. Naaldwijk, 1871, van der Trappen.

8. *Septoria calycina* Kickx (Fl. crypt. des Flandres, I, p. 246). Op den kelk eener soort van *Dianthus*. Naaldwijk, 1871, van der Trappen.

9. *Phyllosticta Sorbi* West. (Notices, V, p. 26). Op de bladen van *Sorbus Aucuparia*. Naaldwijk, 1871, van der Trappen.

Pucciniacei.

10. *Puccinia Thlaspeos*. Schubert (*Klotzsch*, Herb. Mycol. II, n°. 352; *Fuckel*, Symb. p. 50, Fungi Rhen. n°. 2119). — Op de bladen van *Thlaspi calaminare*, langs de Geul, te Epen en Mechelen (Ned. Limburg), 28 April 1874. van der Sande Lacoste.

Fungus teleutisporiferus. Pustulae epidermide rupta nudaë, nitide circumscriptae, semiglobosae, dense stipatae, primitus discretæ, denique se invicem tangentes ideoque quasi confluentes, juniores aureae, aetate provectiores fuscae, paginam praesertim inferiorem foliorum occupant, imo totam obducunt. Sporae singulae biloculares, dilute fuscae, absque pedicello achromo — sporarum longitudinem adaequante vel superante — 0.037—0.042 mill. longae, 0.014—0.016 mill. latae, obovato-oblongae vel obovato-lanceolatae, loculamento terminali ampliore, apicem versus episorio crassiore praedito.

11. *Puccinia Virgaureae* Lib. (Exsicc. Ard. n°. 393; *Corda*, Icon. IV, p. 14, tab. IV, fig. 42; *Klotzsch*, Herb. Myc. n°. 1989; *Fuckel*, Symb. p. 55, Fungi Rhen. n°. 343; *Kickx*, Fl. des Fland. II, p. 53; *Cooke*, Handb. p. 500; *Desmaz.* Pl. Cr. du Nord de la Fr. Ed. I, n°. 1375; *Dothidea Solidaginis* β . *Virgaureae* Fr., S. M. II, 1, p. 362; *Xyloma* D.C. Mém. p. 323, tab. III, fig. 12; *Asteroma atratum* Chev. Fl. Franc. I, p. 449). — Aan den voet van den Sint-Jansberg bij den plasmolen achter Mook, op de bladen van *Solidago Virgaurea*; 19 Juli 1873.

Fungus teleutisporiferus. Pustulae epidermide semper tectae, valde minutae, punctiformes, nitidae, primitus fuscuscentes, denique nigrae, maculis insident orbicularibus,

pallidis, dein flavescentibus, 4-6 mill. in diametro metientibus. Centro macularum magis confertae reperiuntur, dum versus earum ambitum magis dispersae sunt seriasque radiatim divergentes formare videntur. Sporae singulae biloculares, rectae vel curvatae, lanceolatae, medio constrictae, 0.045—0.060 mill. longae, 0.010—0.012 mill. latae, parte antica luteo-fusca, postica vero flavo-alba, pedicello longitudinem sporae vix aequante, achromo insident. Loculamenta sporarum fere aequilonga, terminali acuto vel rotundato, acumine episporio crassiore praedito.

12. *Puccinia Hieracii Mart.* (Fl. mosq. p. 226.)

Fungus hymeniferus = *Aecidium Compositarum* β . *Crepididis Wallr.* (Fl. Crypt. germ. p. 252) = *Aecidium Compositarum* b. *Prenanthis Cooke* (Handb. p. 542).

Aan de ondervlakte der bladen van *Crepis paludosa*. Ulestraten (Ned. Limburg). April 1874. Van der Sande Lacoste.

CAEOMACEI.

13. *Uredo Vacciniorum A. S.* (Conspectus n°. 354, nomine *U. pustulata* γ . γ . *Vaccinii Johnst.* (Fl. Berw. II, p. 199). — Conf. quoque *Berk.* Engl. Fl. V, p. 378, *Link Spec.* II, p. 15, *Cooke*, Handb. p. 527.

Aan de ondervlakte der bladen van *Vaccinium Myrtillus*. In een vochtig boschje op de buitenplaats Groeneveld, tusschen Eemnes en Baarn. Aug. 1873. Oudemans.

14. *Calyptospora Goeppertiana Kühn.* (Hedwigia, 1869, p. 81).

Ik meen te mogen aannemen, dat deze fungus, die de stengels en takken van verschillende soorten van *Vaccinium* tot een groot volumen doet aanzwellen en welks elliptisch-zuïlvormige, meest door twee vertikale en elkander kruisende tusschenschotten in vier parten verdeelde, sporen de opperhuidscellen dier organen vullen, ook tot onze flora behoort, en dat wel op grond eener mededeeling van Kerbert en Molkenboer, vervat in hunne Flora Leidensis, in eene noot aan den voet van pag. 173.

Sprekende over *Vaccinium Oxyococcus* L., zeggen zij aldaar: »Invenerunt J. Sch. Stekhoven et Doct. F. Dozy prope Leimuiden statum morbosum quasi hydropicum hujus speciei. Horum speciminum rami hydropici speciem prae se ferunt plantae parasiticae, Vaccinii ramis insidentis. Amplius indagare et deinceps publici juris facere observationem illam, Doct. Dozy in animo habet.»

Deze mededeeling is echter nooit in het licht verschenen. Hadde Dozy aan zijn voornemen gevolg gegeven, dan ware de belangrijke fungus 29 jaren vroeger dan thans bekend geworden (de Flora Leidensis dagteekent van het jaar 1840), en zou men zijne ontdekking aan een Nederlander verschuldigd zijn geweest.

Het verdient in elk geval opmerking, dat zoowel Kühn (l. c.) als anderen (Schneider, Bot. Zeit. 1870, p. 208; Schröter, Abh. der Schles. Ges. 1869), van *Calyptospora Goeppertiana* sprekende, altijd van *Vaccinium Vitis Idaea* als hospes van de parasiet gewag maken, terwijl in de Flora Leidensis bepaaldelijk *V. Oxyococcus* als zoodanig genoemd wordt.

AECIDIACEI.

15. *Graphiola Phoenicis* Poiteau Ann. d. Sc. nat. 1824, p. 473, t. 26. f. 2; Berkeley and Broome, Ann. Nat. Hist. n° 1049; Chevallier, Fl. de Paris, I, p. 382, titulo *Trichodesmium Phoenicis*; Bail, System, p. 7, titulo *Roestelia Phoenicis*, et tab. 18; Corda, Anleit. p. 74 et tab. C. fig. 26; Cooke, Handb. p. 546; Desmaz. Fl. Cr. du Nord de la France, 1e Ed., n° 436; Rabenh. Fungi Europ. n° 1276.

Op de bladen van *Phoenix dactylifera*, in eene plantenkas te Delft. Dr. de Witt Hamer, Juni, 1874.

Fungus *Aecidiis proximus*, perithecio proprio coriaceo e mycelii hyphis per interstitia intercellularia repentibus orto, stroma compactum e cellulis linearibus tenuissimis confertissimis compositum hymeniumque gerens foveate. Perithecia, 1—1½ millim. lata, primitus infra epidermidem nidulantia pustulasque nigras aemulantes, tandem, epidermide rupta, libera evadunt et

plerumque eo modo aperiuntur ut, fissura una aut pluribus medio earum vertice ortis, vulneris labia sese contrahant limbumque formant obtusum integrum, discum orbicularem vel ovalem flavescentem circumdantem.

Microscopio adjuvante patet, discum partim e sporarum minutissimarum catenis numerosissimis, dense stipatis, partim e processibus sterilibus constare, qui primitus e disco non emergunt, postea vero valde accrescunt filaque sistunt numerosa longissima, achroma, flexa, in omnem directionem divergentia, sporarumque disjunctarum pulvere onusta. Ipsa fila, paraphysium structuræ magis complicatæ locum quasi tenentes et ex eodem stromate cum sporarum catenis earumque basidiis orta, e seriebus verticalibus cellularum tenuissimarum, dense cohaerentium formata sunt et, lentibus valde augmentibus examinata, in superficie, cellularum periphericarum apicibus extrorsum directis, asperitatem quamdam ostendunt. Nullum dubium quin sporarum dispersio filorum istorum præsentia et incremento, brevissimo temporis spatio peracto, admodum juvetur.

Cellulæ perithecii minutissimæ, p. m. angulosæ, pseudo-parenchyma compactum formant colore coeruleo-viridescente insignum.

Sporæ minutissimæ, subglobosæ, singulæ quasi achromæ, laevissimæ, 0,004 mill. circiter in diametro habent, dum fila crassitudine gaudent 0,012—0,020 mill.

Perithecium internum, cujus mentionem fecit Chevallier (Fl. de Paris, I, p. 382) non observavi. Perperam quoque Corda (Anleitung, p. 74) fila sterilia sporangiorum nomine designavit. In recentiorum mycologorum scriptis frustra fungilli nostri historiam quaesivi, si Cookii enchiridium excipias. Ipsum Cookii vero fungum non observasse ex eo patet quod generis speciei que characteres e Cordæ compendio depromsit. Bonorden (Handb. p. 55) et Bail (System., p. 7 et 88) genus *Graphiola* nullo jure ad genus *Roestelia* retulerunt. Ultimus auctor, ad exemplum Poiteau, fila sterilia perperam cava et sporis repleta declaravit.

D. Hyphomycetes.**STILBACEI.**

16. *Epicoccum scabrum* Corda (Ic. Fung. I, p. 5, tab. II, fig. 91). Op een stengel van *Zea Maïs*. Naaldwijk 1872. vander Trappen.

DEMATIEI.

17. *Sporocybe byssoides* Fr. (Syst. Myc. III, p. 343; Cooke, Handb. p. 566; Rabenh. Fungi Europ. n°. 64). Op rottende plantenstengels. Naaldwijk 1870. vander Trappen.

18. *Helminthosporium sticticum* Berk. et Br. (Ann. N. H., Ser. 2, XIII, n°. 758, t. 15, fig. 10; Cooke, Handb. p. 573). — Op de bladen van een gras. Fijenoord, Aug. 1870. Oudemans.

19. *Cladosporium depressum* Berk. et Br. (Ann. N. H., Ser. 2, VII, n°. 514, tab. 5, fig. 8). Op de bladen van *Angelica sylvestris*. Baarn, Aug. 1873. Oudemans.

Deze fungus werd door Fuckel in zijne *Symbolae Mycologicae* (p. 353) en zijne *Fungi Rhenani* (n°. 103) verkeerdelijk als eene nog onbekende soort beschouwd en met den nieuwen naam van *Passalora polythrincioides* bestempeld.

MUCEDINES.

20. *Didymosporium pyriforme* Rab. (Hedwigia I.) Op de bovenzijde der bladen van *Populus nivea*. Naaldwijk, Sept. 1870. Van der Trappen.

SPORIDIIFERA.**Ascomycetes.****HELVELLACEI.**

21. *Pseudopeziza Ranunculi* Fuckel (Symb. p. 290; *Phlyctidium Ranunculi* Wallr. Fl. crypt. II, p. 416; *Excipula Ranunculi* Rab. Handb. p. 153; Fuckel Fungi Rhen. n° 1175). Op de ondervlakte der bladen

van *Ranunculus repens*. Baarn. Aug. 1873. Oudemans.

SPHAERIACEI.

22. *Nectria Citrum Wallr.* (Fl. Crypt. II. p. 788)
Oud. = *Nectria citrina Fr.* Summa V. Sc. p. 388. —
 Op rottend Elzeshout. Naaldwijk, 1870. Van der Trappen.